

Flera ärftliga faktorer kan orsaka bröstcancer

Publicerad 2011-02-18 11:05

I Sverige botas flest från bröstcancer i Europa, men sjukdomen fortsätter att öka. I dag vet man mycket om vad som ökar risken. Tät bröstvävnad är en riskfaktor som forskarna nu tittar mer på.

Elisabet Lidbrink, överläkare på Radiumhemmet i Stockholm.

Varje dag får mellan 15 och 20 kvinnor i Sverige diagnosen bröstcancer. Det är den vanligaste cancersjukdomen bland kvinnor, och den ökar med ungefär en procent om året.

Av de omkring sju tusen kvinnor som insjuknar varje år kommer en fjärdedel att så småningom dö av sin sjukdom.

– Men överlevnaden ökar hela tiden, säger Elisabet Lidbrink, överläkare på Radiumhemmet i Stockholm. I dag har vi en femårsöverlevnad på 90 procent, det är otroligt bra. Tioårsöverlevnaden ligger strax över 80 procent. Siffrorna är bäst i Europa.

Exakt varför bröstcancer ökar vet man inte. Men det kan ha att göra med att fler små tumörer upptäcks tidigt genom mammografiscreening. Livsstilsfaktorer kan också spela roll – som övervikt, som höjer risken för bröstcancer. Dessutom får unga kvinnor mens tidigare än förr och kvinnor föder barn senare i livet, båda faktorer som ökar risken. Man vet att den är större ju fler menstruationscykler kvinnan har.

En av nycklarna är det kvinnliga könshormonet östrogen, säger Elisabet Lidbrink. Sedan det stod klart att hormonbehandling mot klimakteriebesvär ökar risken för bröstcancer har förskrivningen minskat dramatiskt. Det kommer att ha betydelse, tror hon. I bland annat USA har man redan sett en nedgång av antalet cancerfall.

– Östrogenbehandling ska bara ges när kvinnor har riktigt svåra klimakteriebesvär, och inte för länge, säger Elisabet Lidbrink. Man bör prova att sluta efter ett år.

Det största som hänt inom bröstcancerbehandlingen de senaste åren är upptäckten att en aggressiv tumör, som ofta drabbar yngre kvinnor, kan behandlas med antikroppen Herceptin förutom med cytostatika. Det handlar om tumörer som är så kallat her2-positiva, det vill säga har för mycket av ett protein som reglerar celltillväxt och celledning, och som tidigare hade den sämsta prognosen.

– Det har inneburit en revolution, säger Elisabet Lidbrink. Herceptin har minskat återfallsrisken bland de patienterna med 40–50 procent.

Utifrån vad man hittills vet är cirka 7 procent av bröstcancerfallen ärftliga på grund av medfödda mutationer i så kallade högriskgener. Två kända sådana är brca1 och brca2. Den första brukar kallas för den västsvenska genen, den är vanligare bland kvinnor i Västsverige och den ökar också risken för äggstockscancer.

Men forskarna tror att det finns ärftliga faktorer bakom fler fall. Ytterligare genförändringar har kopplats till bröstcancer och man beräknar att ungefär 20 procent av bröstcancerfallen beror på en kombination av olika ”lågriskgener”.

– Det är viktigt att erbjuda genetisk rådgivning när patienten har nära släktingar som fått bröstcancer relativt tidigt i livet, säger Elisabet Lidbrink.

Tumregeln är att risken är förhöjd om man har en syster, mamma eller moster som fått bröstcancer runt 30 års ålder, eller två nära släktingar som fått sjukdomen runt 40, eller tre nära släktingar som insjuknat runt 50. Visar en ärftlighetsutredning att risken för en närstående är mycket stor kan man diskutera operation i förebyggande syfte.

– Också kvinnor med nära släktingar som fått äggstockscancer tidigt kan ha en förhöjd risk, säger Elisabet Lidbrink. Jag tycker att man ska vara generös med genetisk rådgivning. Det är tråkigt när man möter unga kvinnor med bröstcancer, och det visar sig att det finns flera närstående som fått bröst- eller äggstockscancer i ung ålder. Varför har ingen rekommenderat genetisk utredning?

Alla vet att det är bra att upptäcka bröstcancer så tidigt som möjligt. Men det finns många andra faktorer som påverkar prognosen, som tumörens biologi – hur aggressiv den är, hur fort den delar sig, om den är hormonkänslig eller her2-positiv.

– Fast i det enskilda fallet kan man aldrig säga något säkert. Det finns kvinnor med väldigt ”fula” tumörer som levt resten av sitt liv friska utan återfall, säger Elisabet Lidbrink.

Även om allt fler kvinnor botas är bröstcancer en lömsk sjukdom som kan ge återfall efter många år.

– Kvinnorna tvingas leva med ett ständigt hot. Men även många kvinnor med spridd sjukdom kan leva ett gott liv med olika behandlingar, i vissa fall i tio år eller mer, säger Elisabet Lidbrink.

Malin Nordgren

malin.nordgren@dn.se